(Nro. 165.)

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 82. 20. Lipca 1821.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd kraiowy podał do umieszczenia co następuie:

Do obsadzenia mieysca Aktyuaryiusza przy C. K. Sądzie karzącym Lwowskim, do którego pensyia Siedmiuset ZR. M. K. i ranga Protokolisty Rady C. K. Sądu Szlacheckiego iest przywiązana, rospisuie się konkurs. Staraiący się o nie C. K. Urzędnicy podać maią prośby swoie należnie udowodnione przez Władze, którym bezpośrednie podlegaią, inni zaś wprost do rzeczonego Sądu karzącego, w ciągu 4 tygodni rachowanych od dnia niniejszego obwieszczenia.

Według wiadomości z Przylądka dobrey nadziei, C. K. korwetta Karolina naładowana żywem śrebrem, przeznaczona do Chin, opuściwszy Rio-de-Janeiro na d. 8. Lutego przybyła na Przylądek dobrey nadziei na d. 16. Marca r. b. po dosyć szczęśliwey podróży. Na drodze z Ameryki do Afryki zapadło wiele osób na chorobę, zwaną przez lekarzy *Colica biliosa*, którey uległ Baron Karol Schimmelfennig dodany do tey wyprawy przez N. P. iak Kommissarz Cesarski we względzie handlowym, statystycznym i badawczym historyi naturalney; niestety, na wielkiem Oceanie atlantyckim w wieku 28 życia swoiego w d. 19. Lutego znalazł on grób zawczesny. Znakomite iego przymioty oczekiwać kazały ważnych rezultatów z powierzonego mu przez N. P. poselstwa.

Wiadomości zagraniczne.

Portugaliia Brazyliia i Algarbiia.

Poseł Jego nayprawowierniey szey Mości na Dworze Francuzkim kazał w gazetach Paryzkich z d. 30. Czerwca umieścić następuiący wyrok swoiego Monarchy: »Okazawszy iuż wielu uprzedniemi uchwałami moy oycowski sposób myślenia i życzenie położenia końca złemu, dotykaiącemu niektórych moich poddanych, pochodzącemu powiększey części przez wtargnienienie do Portugalii nieufności i rozruchów, przeto wszystkim tym, przeciwko którym zapadł wyrok, lub owym wprost zakazano niepowracać do kraiu i takowi zagranicami Państw zostaią, udzielam zupełnego przebaczenia. Pomimo tey wspaniałomyślney uchwały, wolno każdemu w zwyczayney drodze swoią okazać niewinność. Trybunał w Dezembaego do Poco upoważniony iest do wykonania niniejszego wyroku. W Pałacu w Rio-de-Janeiro d. 23. Lutego 1821.

Dziennik Paryzki zawiera następuiący wyciąg z listu prywatnego z Lizbony z d. 12. Czerwca: »Rozsiana tu przed kilku dniami wieść, że Król wysłał z Rio-de-Janeiro Hrabiego Palmella i Marszałka Filisberto Caldeira, aby naięli dla niego dwa mieszkania, iedno w Londynie drugie w Gibraltarze sprawiła tu wielkie wrażenie; doszło one do naywyższego stopnia, od czasu iak odebrano pewną wiadomość, że Król Jmć wysiądzie w Gibraltarze.

Hiszpaniia.

Na posiedzeniu Stanów z d. 13. Czerwca Kommissyia wyznaczona do nagród narodowych łącznie z wydziałem skarbowym zdała sprawę z przełożenia, uczynionego na przeszłem posiedzeniu Stanów względem wynagrodzenia tych osób, które zrządziły wybuchnienie rewolucyi Hiszpańskiey na wyspie Leonu i takową szczególniey w Galicyi rozszerzyły. Kommissyia wnosi: Dla Marszałków polnych Quirogi i Riega i ich potomków zezwolić na nieustaiący roczny dochód 50,000 realów (8000 ZR. w M. K.) w dobrach, i Jenerałów tych polecić Królowi, aby onym udzielił tytułu z Kastylii bez opłaty. 2) Jenerałom Lopez Banos, Adaly i Arco Aguero wyznaczyć każdemu dochod 40,000 realów (4000 ZR. w M. K.); 3) Jenerałom Espinosa i Pułkownikowi Alcevedo roczny dochód z 20,000 realów (2000 ZR. w M. K.); 4) Polecić Rządowi, aby się porozumiał z temi, których się to dotycze wzglę-

dem wyborów po prowincyiach, gdzie dla nich takowe będą naydogodnieyszemi. Wielu Deputowanych poczyniło postrzeżenie względem szczupłosci pensyy wyznaczonych, i wniosło, aby rzecz tę ieszcze raz Kommissyia rozpoznała i przełożenie owo roztrąsła, na co też i większość głosów zezwoliła.

Rozpoznanie sprawy Jenerała Elio wniesioney do Sądu Walencyi iest zawieszone, ponieważ poczyniono w tey mierze różne uwagi Królowi, Stanom, i naywyższemu Sądowi Madrychiemu. Pospólstwo Walencyyskie podszczone przez wsciekłych Demagogów mocno iest rozdrażnione, i mniema, iż zamiarem iest podadź sposobność do ucieczki Jenerałowi, który takową odrzucał.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Z Londynu d. 27. Czerwca. — Słychać, że Królowa nastaie mocno u Rządu, aby iako małżonka Króla wraz Jego Królewską Mością była koronowaną, zwłaszcza że prawo to służy iey tak, iak poprzedniczkom, którego zrzec się nie mogła. Zdaie się, iakoby Królowa Jey Mość zamyślała przedsięwziąc krok stanowczy.

Roboty do nastąpić maiącey uroczystości koronacyi posuwaią z szybkością. Wszystkie domy, położone przy ulicach, któremi ciągnąć będzie orszak opatruią gankami i zewnętrznemi siedzeniami dla widzów. Mieysca te będą bardzo drogie. Przód domu małego naięto za 1000 guineów. Postawionym będzie gmach, zawieraiący w sobie ławki w sposobie amfiteatru i obeymie więcey 10,000 osób. Ławki te wznosione stopniami w górę, zasłoniać będzie dach od niepogody.

Francyia.

Król dał na d. 25. z. m. prywatne posłuchanie Kontra-Admirałowi Halgan, który dowodzic ma Francuzką eskadrą obserwacyyną w Lewancie.

Z Toulonu wyszły pod żagle w środku przeszłego miesiąca na wzmocnienie eskadry w Lewancie okręty następuiące: Fregatta Jeanne d'Arc, korwetty Golo, Bonite i Rusée iakoteż galiotta Sztafeta. Za niemi wyyść miały fregata Guerriere i okręty Active, Lamproie i Truite. Okręt liniiowy Jean Bart, fregatty Xiężniczka de Berry, i korwetty l'Esperance i Aigresse popłynęły do Ameryki.

Xiążna Decazes powiła na d. 22. z. m. w Paryżu syna. Król posłał do niey dowiaduiac się o iey zdrowiu.

Na posiedzeniu Sądu Parów w d. 29go Maia oskarżony Kapitan Varlet odwołał z zapałem podanie Jeneralnego Prokuratora, przywiedzone w dniu poprzedzaiącym, a nie objęte żadnem badaniem, iakoby tenże miał zawołać: »Dla czegoż Francyia nie ma trzech Louvelów!« i odwołał się w tey mierze na swoich przełożonych. Prezydent, pochwalaiąc iego gorliwość, zapytał się Podpułkownika Farcy (Pułkownik Juigné nie był obecny): »czyli słyszał co podobnego?« Farcy zaprzeczał. Poczem Prezydent zapytał się Kapitana Delamotte, »czy przed d. 7. Sierpnia nie miał iuż wiadomości o poruszeniu, które w legiiach przygotowano?« Delamotte zapewniał, że (nieobecny) Maziau powiedział mu, iż mówią, że woysko podadź miało Królowi adres o cofnieniu prawa wyiątkowego; on (Delamotte) będąc przychylny Konstytucyi Królowi, nie znaydywał nic w tem podeyrzanego; uszedł do Niderlandów dla tego, ponieważ drugiego dnia słyszał, iż wskutek odkrytego spisku miał bydź uwięziony, a że pierwey podał do Izby prośbę (którą życzy sobie, by dla osądzenia iego charakteru czytali Parowie) obawiał sie więc, by prośbę tę nie uważano bydź w związku z odkrytym spiskiem i nie stawiono go przed Sądem Prewotalnym, którego szybkie postępowanie iest znane; na drodze do Niderlandów napotkał Porucznikow Brue i Pegulu i wszyscy trzey wydanymi zostali przez Rząd Niderlandzki. — Pegulu zapytany od Prezydenta, czyli Delamotte nie uwiadomił go pierwey o spisku? zaprzeczał i mówił na stronę Delamotta. Prezydent postrzegł, iż Pegula zeznanie teraźnieysze względem Delamotta, nie zgadza się z zeznaniem uczynionem przez niego i Brue w więzieniu Conciergerie. Tu odpowiadał Pegulu, iż rozsiano w więzieniu tę wieść, że Delamotte dla osiągnienia wolności złożył całą winę na nich obudwóch. Naturalne chociaż nie chwalebne uczucie zemsty powodowało nimi stawić przed Kommissyią Parów wszystkie te wieści, które względem Delamotta były w Cambrai w obiegu. Delamotte potwierdził te zeznania, a Adwokat Devevres zapewniał, iż Pułkownik, pierwey obwiniony, poźniey przez Parów uwolniony, a podowczas uwięziony w Conciergerie, powiedział mu, że on (Pułkownik) należał sam mimowolnie do tego za narzędzie, ponieważ opowiadał, co słyszał od Ajenta Policyi o zamiarach Delamotta chcącego się ratować ze szkodą obudwu tych Officerów. Hrabia Boissy d'Anglas życzył sobie mieć wyiasnioną tak ważną okoliczność; Prokurator

Jeneralny chciał wiedzieć imie Pułkownika, a ponieważ Adwokat nie chciał onegoż wymienić, więc na wniosek Xięcia Fitzjames żądał Prokurator, aby Adwokat Devevres wezwany iako świadek, zniewolony został do zeznania wszystkiego, co w tey mierze dowiedział się. Przeciwko temu wnioskowi oświadczyli się adwokaci, z których Berville obrany przez Devevra na obrońcę w tym ważnym nie spodziewanym wypadku wyłożył gruntownie, iż po pierwsze adwokat ma prawo, wnieść wszystko co słyszał na obronę swoiego klyienta; Sędziemu zaś wolno iest wniesioną rzecz przyiąć; po drugie, iż to iest pozbawić oskarzonego obrońcy, policiwszy go pomiędzy świadków; i że nakoniec byłoby to przeciwko obowiązkom adwokata, zeznawać rzeczy powierzone. — Prezydent rozstrzygnął to pytanie uwagę: »iż nikomu nie przynależy prawo wzywania świadków prócz niego, i że z przezornością użycie tego skoro osądzi za potrzebę.« — Reszta posiedzenia zeszła na badaniu Porucznika Brue i Officerów Desportes i Godo-Paquet względem ich ucieczki do Flandryi.

Podpułkownik strzelców konnych byłey gwardyi Maziau, zawikłany w sprawę spisek i zbiegły, uwięziony został wraz z żoną swoią na d. 22. Czerwca w zamku Löwen w Niderlandach.

Królestwo Oboiey Sycylii.

Dziennik Królestwa Oboiey Sycylii z d. 14. Czerwca zawiera uwiadomienie ze [illegible] Królewskiego Sekretaryiatu Stanu Skarbu, obeymuiące, że Rząd tymczasowy, po uprzedniem zatwierdzeniu Króla z d. 7. Maia b. r. zawarł z bankierem Karolem Rothschildem tak iego, iakoteż i na różnych mieyscach zaprowadzonych banków: braci Rothschildów, i innych wymienioynch uczestników imieniem ugodę, mocą ktorey Królewska Izba Skarbowa sprzedała mu zapisane w wielkiey Księdze ustalonych długów procenta przynoszące rocznego dochodu 800,000 dukatów. Król Jegomość rozkązał oraz, iż dla umorzenia wspomnionych procentów sprzedane będą Rządowe Dobra i dochody w kassie umorzania, za wpisem do wielkiey księgi podług przepisów istniciących praw i wyroków, i dla większego bezpieczenstwa półroczney wypłaty procentów zapisanych do wielkiey księgi, złożona bydź ma do wspomnioney kassy ilość wynikaiąca z sprzedaży.

D. 13. rano na rozkaz Policyi spalono znowu w Neapolu mnóstwo exemplarzów osławionego katechizmu: *Catechismo della Dottrina Christiana e dei Dover Sociali*, tudzież exemplarze dzieł Woltera, Rousseau, d'Alemberta i t. d. wraz z wielu rycinami należącemi do *Catechismo della dottrina Christiana* i t. d.

Szwecyia i Norwegiia.

Dokończenie Poselstwa Królewskiego do Seymu Norwegskiego (przerwanego w Nrze. 161/80. gazety naszey.):

»Zniesienie w Norwegii szlachectwa nic Szwecyią nie obchodzi. Ma ona nierównie więcey szlachty, aniżeli Norwegiia, a pomimo tego, nie ma w Szwecyi zasdrości. Szlachta iest w Szwecyi stanem, w Norwegii zaś tylko zgromadzeniem pewney ilości osób. — Jeżeli więc Szlachta Szwedzka, maiąca udział w czwartey części do prawodawstwa, nie iest mianą ani za przemagaiącą ani za niepopularną, nie iestże to wielkim przykładem, do zniszczenia wszelkich zasad albo ieno samych pozorów obawy względem Szlachty Norwegskiey? Więcey ieszcze, w Szwecyi Król nadaie Szlachectwo wszystkich klass mieszkańcom; nikt nie iest od tego wyięty, bo każdy zostać może szlachcicem. Czyliż Seym Norwegski iest pewnym, iż tey obywatelskiey nagrody Norwegiia potrzebować nie może? Wszakże i my, śmiało powiedzieć możecie, mamy w administracyi i woysku obywatelów, którzy na tę nagrodę zasługuią. Dla czegoż we wszystkich Europeyskich Narodach istnie ten rodzay nagrody i wywyższenia, a u nas ma bydź zniszczony? Tak serce człowieka mówi, i taki głos da się zapewne poźniey usłyszeć. Nadał Król rozmaite przywileie klassie mieszczan w Norwegii, i oycowskie ma na nię oko. — Z tych tedy i innych powodów wzywa Król Seym powrócenia się iak nayprędzey do porządku Monarchicznego, przepisanego pierwszym artykułem Konstytucyi, i przekłada Seymowi: »1) zawyrokować zasadę wynagrodzenia dla tych rodzin, które uszkodzone zostały przez zniesienie swoich przywilejów, 2) iż Król Jego Mość utworzyć może Szlachtę dla wynagrodzenia usług uczynionych dla kraiu.«

Rossyia.

Gazeta Sztokolmska pod tytułem: Dziennik powszechny, zawiera pomiędzy różnemi aktami Rządu Tureckiego, ułożonemi z powodu powstania Greckiego następuiący

List Reis-Effendego pisany do Posła Angielskiego w d 26. Stycznia r. b.:

»Wysoce znakomity, szlachetny i szanowny przyiacielu!«

»Dowiedzieliśmy się od tłumacza JWPana o iego żądaniu otrzymania urzędowego uwiadomienia względem bezpieczeństwa obecnych w kraiu Tureckim Anglików. Z powodu teraźnieyszych okoliczności uznano za potrzebę trzymać czas nieiaki poddanych W. Sułtana pod bronią i wyprawić kilka korpusów do Warny, gdzie skutków zaburzenia obawiać się należało. Dzieki niech będą Naywyższemu, iż teraz niczego iuż nie potrzeba obawiać się, coby powszechną naruszyć mogło spokoyność! Jak naysurowiey zabronione są wystrzały z dział i pistoletów. Spokoyność wkrótce przywrócona będzie, gdyż W. Porta zaymuie się potrzebnemi w tey mierze sposobami. Ponowił Rząd rozkazy względem bezpieczeństwa handlu i osób tak zostaiących tu Anglików, iak i innych cudzoziemców, którzy podług istnieiących traktatów pod opieka W. Porty zostaią. Podług tych zasad zawsze W. Porta postępować będzie, sądząc, że i JWPan przyłożysz się do tego wszystkiego, coby tylko potrzebne było do utrzymania stosunków i dobrego między obu Rządami porozumienia.«

»Seid Mehemed Hamid.«

Multany i Wołoszczyzna.

Listy wiary godne z Bukarestu z d. 20 i 21. Czerwca umieszczone w Dostrzegaczu Austryiackim z d. 10go Lipca zawieraią następuiące wiadomości:

Dowodca Turecki odebrał tu z obozu Greckiego od powstańców list, w którym ciż żądaią amnestyi, i w razie zezwolenia na takową, przyrzekaią powrócić »do posłuszeństwa, od którego oddalili się przez fałszywe i zwodnicze zabiegi Ypsylantego.« Poczem Kiaja Baszy Sylystryi dał Baszy Beszli Tahir Adze rozkazy ogłoszenia wszędzie, iż wszystkim powstańców, którzy złożą broń i powrócą do posłuszeństwa zapewniona iest żądana amnestyja.

Kaimakan Hospodara, Postelnik Negri zatrudniony iest mianowaniem Isprawników, z których wielu udało się iuż do powierzonych im obwodów, dla przywrócenia ile można porządku we włościach bezludnych i zniszczonych. Wysłano także umyślnego do Bojarów do Kronstadu w Ziemi Siedmiogrodzkiey dla wezwania ich w imieniu Rządu, aby powrócili do domów.

Te same listy maluią smutnemi kolorami stan prowincyi:

»Jakkolwiek iest trudno (wyraża inny list) w pierwszey chwili podadź dokładny wykaz spustoszenia, to przecież szkody poniesione przez właścicieli a szczególniey klassę małych dóbr posiadaczy, od czasu pierwszego powstania Naczelnika Pandurów Teodora, tudzież przez pokazanie się korpusu Greckiego i nakoniec przez nadciągnienie woyska Tureckiego, szacować można lekko do pięćdziesięciu millionów piastrów. Do szkod tych należą nie tylko strwonione zapasy, zrabowane i zniszczone budowy, pobory w pieniądzach, których sobie pozwalali Naczelnicy niekarnych kup powstańców i prawie każdy poiedynczy onych żołnierz, lecz całe przepadłe tegoroczne żniwo, ponieważ od wybuchnienia powstania, opuścił mieszkaniec dom i zagrodę, nieuprawiał pola, i zboża zasiane w iesieni gniią na polu, gdyż nigdzie nie masz żeńców. W dwudziestu latach nie zapomni bogata Wołoszczyzna nieszczęść, zrządzonych źle wyrachowanem przedsiewzięciem bez znaiomości ludu i stosunków mieyscowych; przedsiewzięciem, które dla wielkiey massy Narodu zupełnie było obcem, a które żadnym innym sposobem ukończyć się nie mogło, iak tylko zniszczeniem własności przez rewolucyię i woynę domową, lub niszczącą woynę z obcym kraiem, dla którey prowadzenia nieodzownie musiałby bydź przeznaczony lewy brzeg Dunaiu. Dotąd użalać się nie można na dowodców woyska Tureckiego; maią oni wszelki wzgląd i postępnią z wielką oszczędnością; atoli woysko Tureckie złożone iest z różnych narodów a milicyie one tworzące tak mało trzymane są w karności, iż gdziekolwiek się pokażą zostawuią po sobie zniszczenie. W śród tey walki stoi biedny włościanin, nie maiący zupełnie udziału do rzeczy w samym iey zawiązku, a który przy pierwszym powstaniu Teodora z Pandurami nie uważał ich inaczey iak zwykłe krążące oddziały poiedyńczego buntownika; niebawem i możnieysza klassa opuściła miasta zostawuiąc maiątki swoie losowi. W takim stanie były miasta i kray bez Rządu i mieszkaniec nie miał innego ratunku iak ulegać każdemu dowódcy krążącego oddziału lub schronić się w lasy. Oto wierny obraz upłyniomych miesięcy; przyszłość niezapowiada także pocieszniejszych widoków«

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.